

LAUSUNTO VARHAISKASVATUSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISTYÖRYHMÄN ESITYKSISTÄ

Rantasalmen kunta on pieni vajaan 4000:n asukkaan kunta Etelä-Savosta. Lausunto on valmisteltu yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstötyöryhmässä.

Rantasalmella varhaiskasvatukseen kuuluu kaksi päiväkotia, joista toinen on vuoropäiväkoti, kaksi ryhmäperhepäiväkotia (12-ja 8-paikkaiset) ja 4 perhepäivähoitajaa. Lisäksi avoin varhaiskasvatustoiminta käsittää viikoittain toimivat lapsi-ja perheryhmät. Ryhmät toimivat 4-5 h/pv. Niissä mukana sosionomi AMK:n koulutuksen saaneen ohjaajan lisäksi työparina myös srk:n työntekijöitä; nuorisotyönohjaaja sekä srk-pastori, perhepäivähoitaja ja perheohjaaja.

Lisäksi kesäaikaan järjestettävä ohjattu leikkipuistotoiminta 5 h/pv sekä eskareille ja 1-2 lk:n oppilaille suunnattu kokopäiväinen toiminta.

Kunnassa on myös Perhekeskus, joka on varsin monipuolisessa käytössä ja yksi avoimen toimintapisteistä.

Varhaiskasvatuksen alaisuudessa toimii myös lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijä sekä Juvan kunnan kanssa yhteinen perheohjaaja (40%), samoin KELTO on yhteinen Juvan kunnan kanssa (40%).

Lausuntoa valmistelemaan olemme pyytäneet myös kaksi naapurikuntaa, Juvan ja Joroisen, joiden kanssa olemme tehneet tiivistä yhteistyöstä usean vuoden ajan. Vuosina 2008 -2012 toimimme ns. JJR allianssi-kuntina isäntäkuntamallilla ja yhdessä kehitimme kaikkien kolmen kunnan varhaiskasvatusta. Virallinen yhteistyö purkautui v. 2013 alusta lukien, mutta arjessa epävirallisesti se jatkuu edelleen monella tapaa, yhteiset koulutukset, esimiesten tapaamiset, yhteiset suunnitelmat yms.

Rantasalmen, Juvan ja Joroisten varsin monipuolisen varhaiskasvatuksen tarjonnan kokemuksella haluamme lausua seuraavaa:

1 luku

Yleiset säännökset

1§

Soveltamisala

Esityksessä mainitaan

1. päiväkotia
2. perhepäivähoito
3. yksityisen palvelun tuottajan järjestämä varhaiskasvatus
4. perusopetuslaissa säädettyä oppivelvollisuuskäytäntöä nuoremmille lapsille annettava varhaiskasvatus tai erityisistä syistä myös oppivelvollisuuskäytännöllä lapselle
5. esiopetukseen osallistuville

Lakiesityksessä ei puhuta avoimen varhaiskasvatustoiminnan palveluista. Miltei 40 % koko maan alle kouluikäisistä lapsista ei osallistu kunnan tai yksityisen järjestämään

varhaiskasvatustoimintaan (päiväkodit tai perhepäivähoito). (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos Tilastoraportti 34/2013 Lasten päivähoito 2012)

Koemme tärkeänä, että myös avoimen varhaiskasvatuksen palvelut tulisivat huomioiduksi lakiesityksessä. Jos vanhemmat eivät halua hakea lapsilleen päiväkotia tai perhepäivähoitopaikkaa, kunta voisi järjestää avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Avoin varhaiskasvatustoiminta on myös tärkeä koko perheiden tukipalvelu, joka tavoittaa lähes kaikki kunnan perheet ja lapset toiminnan piiriin. Osa avoimen toimintaa on myös lapsiperheiden kotipalvelu sekä perheohjaajan palvelut.

Esimerkkinä Rantasalmen kunnan avoin toiminta, joka esitellään eri liitteellä. Myös Juvalla ja Joroisissa järjestetään avoimen varhaiskasvatustoiminnan palveluja samaan tapaan.

2§

Varhaiskasvatuksen määritelmä

Määritelmää varhaiskasvatuksesta on avattu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (STAKES, oppaita 56, tarkistettu painos 2005).

” Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palvelun tuottajat ja seurakunnat.”

Määritelmässä on myös avoin varhaiskasvatus mainittuna. Koemme, että määritelmää lakiesityksessä tulisi täydentää koskemaan myös avointa toimintaa.

2 luku

Varhaiskasvatuksen järjestäminen

4§

Kunnan yleinen järjestämisvelvollisuus

” Kunnan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatusta on saatavana kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään otettava huomioon liikenneyhteydet sekä asutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämispaikkojen sijainti siten, että näiden väliset matkat ovat mahdollisimman lyhyitä.”

Kuljetusmatkat päivähoitoon saattavat tulla kohtuuttoman pitkiksi kunnissa, missä kunnan pinta-ala on suuri ja haja-asutusalueet ovat harvaan asuttuja. Kaivataan tarkempaa ohjeistusta, kuinka pitkiä kuljetusmatkat saisivat olla. Matkan pituuteen vaikuttaa myös vanhempien työmatka, joka voi suuntautua eri suuntaan.

7 luku

Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus

36§

Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Työryhmän esitys erittäin tiukasta mitoituksesta aiheuttaa käytännön ongelmia. Esimerkkinä koulutuspäivät, palaverit, kuntien väliset yhteistyöneuvottelut, johtotiimit ym. arkeen luonnollisesti liittyvät tehtävät, joihin ei useinkaan ole mahdollisuutta saada sijaisia päivän tai muutaman tunnin ajaksi. Tilanne väistämättä vähentää mahdollisuuksia työn kehittämiseksi ja yksiköiden väliselle yhteistyölle.

Mikäli kuntien tehtäviä ja vastuita lisätään (esim. henkilöstömitoitus), niin valtion tulisi vastata täysimittaisesti aiheutuvista lisäkustannuksista.

38§

Perhepäivähoidon henkilöstön mitoitus

”Toisen momentin mukaan perhepäivähoitoryhmä voisi muodostua enintään kahta perhepäivähoitajaa vastaavasta määrästä lapsia ja ryhmässä tulisi olla vähintään kaksi perhepäivähoitajaa.”

Kahden perhepäivähoitajan ryhmä ei ole toimiva käytännössä, mikäli lasten hoitoajat ajoittuvat 6.30-17.00 välille. Ryhmän koko on liian suuri johonkin aikaan päivästä. Kolmannen hoitajan palkkaaminen aiheuttaa kohtuuttoman paljon kustannuksia ryhmän kokoon nähden. Kuitenkin pieniä yksiköitä tarvitaan, jotka olisivat suhteellisen helppo perustaa ja tarpeiden muututtua myös purkaa. Tämä on ongelma erityisesti maaseutukylillä, joissa hoidon tarpeet saattavat muuttua toimintakausittain.

26.5.2014

Riitta Teräväinen

varhaiskasvatuksen esimies

LAUSUNTO VARHAISKASVATUSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISTYÖRYHMÄN ESITYKSISTÄ

Tiivistelmä

Soveltamisala

Lakiesityksessä ei puhuta avoimen varhaiskasvatustoiminnan palveluista. Miltei 40 % koko maan alle kouluikäisistä lapsista ei osallistu kunnan tai yksityisen järjestämään varhaiskasvatustoimintaan (päiväkodit tai perhepäivähoito). (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos Tilastoraportti 34/2013 Lasten päivähoito 2012)

Koemme tärkeänä, että myös avoimen varhaiskasvatuksen palvelut tulisivat huomioiduksi lakiesityksessä. Jos vanhemmat eivät halua hakea lapsilleen päiväkotia tai perhepäivähoitopaikkaa, kunta voisi järjestää avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Avoin varhaiskasvatustoiminta on myös tärkeä koko perheiden tukipalvelu, joka tavoittaa lähes kaikki kunnan perheet ja lapset toiminnan piiriin. Osa avoimen toimintaa on myös lapsiperheiden kotipalvelu sekä perheohjaajan palvelut.

Varhaiskasvatuksen määritelmä

Määritelmässä on myös avoin varhaiskasvatus mainittuna. Koemme, että määritelmää lakiesityksessä tulisi täydentää koskemaan myös avointa toimintaa.

Kunnan yleinen järjestämisvelvollisuus

Kuljetusmatkat päivähoitoon saattavat tulla kohtuuttoman pitkiksi kunnissa, missä kunnan pinta-ala on suuri ja haja-asutusalueet ovat harvaan asuttuja. Kaivataan tarkempaa ohjeistusta, kuinka pitkiä kuljetusmatkat saisivat olla.

Henkilöstön mitoitus

Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Työryhmän esitys erittäin tiukasta mitoituksesta aiheuttaa käytännön ongelmia. Esimerkkinä koulutuspäivät, palaverit, kuntien väliset yhteistyöneuvottelut, johtotiimit ym. arkeen luonnollisesti liittyvät tehtävät, joihin ei useinkaan ole mahdollisuutta saada sijaisia päivän tai muutaman tunnin ajaksi. Tilanne väistämättä vähentää mahdollisuuksia työn kehittämiseksi ja yksiköiden väliselle yhteistyölle.

Mikäli kuntien tehtäviä ja vastuita lisätään (esim. henkilöstömitoitus), niin valtion tulisi vastata täysimittaisesti aiheutuvista lisäkustannuksista.

Perhepäivähoidon henkilöstön mitoitus

Kahden perhepäivähoitajan ryhmä ei ole toimiva käytännössä, mikäli lasten hoitoajat ajoittuvat 6.30-17.00 välille. Ryhmän koko on liian suuri johonkin aikaan päivästä. Kolmannen hoitajan palkkaaminen aiheuttaa kohtuuttoman paljon kustannuksia ryhmän kokoon nähden. Kuitenkin pieniä yksiköitä tarvitaan, jotka olisivat suhteellisen helppo perustaa ja tarpeiden muututtua myös purkaa. Tämä on ongelma erityisesti maaseutukylillä, joissa hoidon tarpeet saattavat muuttua toimintakausittain.

26.5.2014

Riitta Teräväinen

varhaiskasvatuksen esimies

Avoim varhaiskasvatus-tuki kotona lapsiaan hoitaville perheille

Henkilöstö:

1 avoimen varhaiskasvatustoiminnan ohjaaja
1 perheohjaaja 40% (60% työajasta Juvan varhaiskasvatuksessa)
1 lähihoitaja lapsiperheiden kotipalvelussa
2 leikkipuisto-ohjaajaa kesäaikaan
KELTO:n palvelut myös avoimessa toiminnassa
lisäksi
srk:n seurakuntapastori, yhdessä toimintaryhmässä/vk
srk:n nuorisotyön ohjaaja, yhdessä toimintaryhmässä/vk
MLL:n ym. vapaaehtoistyöntekijät

Toimintamuodot:

Avoimen ryhmiä neljänä-viitenä päivänä viikossa

- Kirkkorinteen ryhmä maanantaisin seurakuntakeskuksessa, työparina avoimen varhaiskasvatustoiminnan ohjaajalla srk:n nuorisotyön ohjaaja
- srk:n avoin perheryhmä keskiviikkoisin seurakuntakeskuksessa, työparina seurakuntapastori
- perheryhmä Rantanen torstaisin Perhekeskus Kehrässä, työparina perheohjaaja
- Tuusmäen koululla kokoontuva ryhmä perjantaisin, mukana 3-5-vuotiaitten lisäksi alle 3v. lapsia vanhempiensa kanssa sekä perhepäivähoitaja lapsiryhmänsä kanssa
- perheryhmät ovat maksuttomia, Kirkkorinteen ja Tuusmäen ryhmissä(toiminta-aika 5h/pv) tarjotaan lämmin ateriat, josta maksu 2,50 €/hlö, myös vanhemmat voivat ruokailla ryhmässä
- perheryhmissä tarjotaan kevyt välipala/kahvi

Kesäaikaan leikkipuistotoimintaa

- Leikkipuisto Lipposen toiminta-aika juhannuksesta heinäkuun loppuun päivittäin 9.00-14.00
- toiminta maksutonta

Kesäkehrä-toiminta

- eskareitten ja koululaisten kokopäivähoitopalvelu kesäaikaan
- yhteistyö koulun kanssa, joka järjestää toiminnan juhannukseen saakka, avoimen vastuulla juhannuksesta koulun alkuun
- toiminta on maksullista

Perheohjaajan toiminta

- perheohjaaja on yhteinen Juvan kunnan kanssa, 40% Rantasalmella, 60% Juvalla
- työ ennaltaehkäisevää perheiden tukemista
- osallistuu myös perheryhmä Rantasen toimintaan
- perheet tilaavat palvelun avoimen varhaiskasvatustoiminnan ohjaajalta

- perheohjaaja tiiviissä yhteistyössä neuvolan kanssa, josta ohjautuu vauvaperheitä palvelun piiriin
- palvelu maksutonta

Lähihoitajan tehtävä lapsiperheiden kotipalvelussa

- palvelun tilaukset avoimen varhaiskasvatustoiminnan ohjaajalta
- palveluista peritään asiakasmaksulain mukainen palvelumaksu, joka on tulosidonnainen
- auttaa lasten hoidossa ja kodin askareissa sekä tarvittaessa tukee perheitä arjen haasteissa
- tuki voi olla joko tilapäistä tai pidempikestoista, jolloin tehdään palvelusuunnitelma perheen kanssa

Vapaaehtoisvoimin toteutettava avoin toiminta

- MLL:n järjestämä monikulttuuristen perheiden kielenopetus ja vertaistukitoiminta viikoittain Perhekeskus Kehrässä
- MLL:n ja Kirjoittajayhdistys Ernestin yhteistyössä vetämät satutunnit kirjastossa
- myös muiden tahojen ja järjestöjen kanssa avoin varhaiskasvatus on yhteistyössä, esim. Martat, Lions Club, liikuntatoimi, kulttuuritoimi, jotka osallistuvat joko taloudellisena tukena tai työapuna erilaisten tapahtumien ja tempausten järjestämisessä useita kertoja vuodessa

Uusia haasteita ja arvioita avoimen toiminnasta

- monikulttuuristen perheiden määrä kasvussa, perheiden tuen tarve kasvaa
- Perhekeskus Kehrän toiminnan kehittäminen
 - Kehrässä toimii avoimen varhaiskasvatustoiminnan palvelujen lisäksi mm. varhaisnuorisolle suunnattu Pähkinät-ryhmä sekä monikulttuuristen perheiden kieli/vertaistukiryhmä (MLL)
 - Kehrä on myös lapsi- ja nuorisotyötä tekevien järjestöjen kokoontumispaikka
 - Kehrässä on toimistotilat ALVARI-perhetyöntekijöille, perheohjaajalle, lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijälle sekä avoimen vk toiminnan ohjaajalle, jolloin yhteistyö on tiivistä
 - Perhekeskukset on myös Juvan ja Joroisten kunnissa, joihin avoin toiminta keskittyy, tosin avoimen ryhmiä on viety tarpeen mukaan myös muihin tiloihin mm. haja-asutusalueelle
- Rantasalmella srk:n lapsityö ja kunnan avoin toiminta ovat tehneet yhteistyötä jo vuosien ajan ja se onkin mahdollistanut miltei kattavan toiminnan kotona lapsiaan hoitaville perheille
- avoimen varhaiskasvatustoiminnan ohjaajan tehtäväalue on laajentunut vuosien myötä koko ajan, vastuualueena hänellä on avoimen toimintaryhmien lisäksi myös perheohjaajan palvelut sekä lapsiperheiden kotipalvelutyö, myös tiivis yhteistyö vapaaehtoisjärjestöjen ja yhdistysten kanssa kuuluu työn arkeen
- kokopäivähoitopalvelut päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa on aina vanhempien oma ratkaisu, kaikille hakijoille järjestetään kokopäivä/osapäivähoitopalvelut päivähoitoyksiköistä tai perhepäivähoidosta, mikäli vanhemmat hakevat paikkaa
- avoin toiminta on kokopäivähoitopalveluja täydentävä toimintamuoto
- avoin varhaiskasvatustoiminta on helposti muutettavissa uusien tarpeiden mukaan

Riitta Teräväinen
varhaiskasvatuksen esimies